SIMILARITIES AND DIFFERENCES BETWEEN THE GRAMMAR OF DIMITRIE EUSTATIEVICI BRAŞOVEANUL, 1757 AND THE ORTHOGRAPHY OF CONSTANTIN DIACONOVICI – LOGA, 1818

Loredana-Liliana Buzoianu

Associate Professor, PhD, "Dunărea de Jos", University of Galați

Abstract: The philological study contains a comparative analysis of the "Romanian Grammar", by Dimitrie Eustatievici Braşoveanul, 1757 (edition by N. A. Ursu, Scientific Publishing House, Bucharest, 1969) end "Orthography or the correct spelling to guide Romanian language writers", Buda, 1818, by Constantin Diaconovici-Loga. We have tried to see the extent to which Diaconovici-Loga was influenced by the previously published normative writing.

Keywords: Constantin Diaconovici-Loga, grammar, orthography, literary, normative.

Am folosit spre studiu comparativ *Gramatica rumînească* a lui D. Eustatievici Brașoveanul, ediție realizată de N. A. Ursu, Editura Științifică, București, 1969 şi *Orthografia sau dreapta scrisoare pentru îndreptarea scriitorilor limbii româneşti,* de Constantin Diaconovici-Loga, Buda, 1818. *Gramatica rumînească* a lui D. Eustatievici Brașoveanul este prima gramatică a limbii române scrisă în limba română şi datează din 1757. Din nefericire, această gramatică a rămas în manuscris până în anul 1969, prin urmare, Constantin Diaconovici-Loga nu a folosit-o ca model, după cum remarcă şi Mihaela Marcu în articolul *Împrumuturi şi calcuri în terminologia gramaticii lui Constantin Diaconovici Loga.* "Dintre scrierile normative publicate până atunci, Loga a folosit, probabil, gramatica lui Samuil Micu și Gheorghe Șincai, *Elementa linguae Daco-Romanae sive Valachicae* (Viena, 1780), dar, mai ales, lucrările scrise în limba română ale lui Radu Tempea, *Gramatica românească* (Sibiu, 1797) și Paul Iorgovici, *Observații de limbă românească* (Buda, 1799)"[1].

Gramatica lui D. Eustatievici Brașoveanul cuprinde, la începutul lucrării, capitolul *Pentru ortográfie, Pentru tehnológhia ortográfiei*, iar la sfârșit, capitolul *Pentru prosódie,* în timp ce Diaconovici–Loga are structurată *Orthografía* astfel: cap. I - *De întrebuințarea literilor,* cap. II - *De despărțire literilor în silave*, cap. III - *De întrebuințarea semnelor*, cap IV- *De perioduri;* cap. V - *Exemple sau pilde la regulele gramaticii şi ale orthografii*; cap.VI - *Orații la examenuri publice;* capitolele IV, V, VI nemaifiind numerotate de autor în textul original.

Constantin Diaconovici-Loga, ca și D. E. Brașoveanul, deschide lucrarea cu definiția orthografiei:

> "Orthografía sau dreapta scrisoare ne învață cuvintele cu literile cele ce se cuvin lor a le scrie în silave bine a le despărți și semnele cele desbinătoare drept a le întrebuința." (*Orthografía* lui Loga, p. 5).

[1] Marcu, Mihaela, Iorgulescu, Alexandra, *Împrumuturi şi calcuri în terminologia gramaticii lui Constantin Diaconovici Loga*, în *Annales Universitatis Apulensis, Series Philologica*, 7, tom 1, 2006 p. 253-259.

BDD-A25623 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:35 UTC)

> ”Este partea cea mai întîi a gramaticii, ceea ce ne învață a ști ființa, firea și osebirea slovelor, și dintru acestea purcederea cea din întîi, împreună zicerea și cuvîntul cu înălțarea glasului și apăsarea viersului, arătînd despărțirea slovelor, bunii citiri și scrisorii cei drepte.” (*Gramatica* lui D. E. Brașoveanul, p. 12).

Se poate observa că ceea ce apropie cele două texte este definirea termenilor noi și clasificarea lor. Ambii autori sunt înclinați spre detaliu, încercând să ofere o explicație cât mai amplă și mai completă. *Orthografia* lui Constantin Diaconovici-Loga, având scopuri didactice însoțește regulile ortografice și ortoepice de exemple numeroase și clare, spre deosebire de Eustatievici care nu oferă la fiecare situație exemple spre a susține ipoteza creată. Una dintre deosebiri este faptul că lucrarea lui Constantin Diaconovici-Loga este mult mai bine organizată, în timp ce gramatica lui D. E. Brașoveanul este gândită puțin diferit, în sensul că textul este structurat sub formă de întrebare și răspuns, are mai multe clasificări în care se folosește de termeni calchiați după modele străine, în special din slavonă. Față de gramatica lui Dimitrie Eustatievici Braşoveanul, *Orthografia* lui Diaconovici-Loga este presărată, pentru prima dată, cu metatermenul: *Subjet,* iar cuvinte precum *Prezicat* și Ojet apar mai târziu în *Gramatica* de la 1822.

Ortografia lui Eustatievici Braşoveanul se împarte în: *ființa* sau *firea slovelor, lovirea* sau *înălțarea viersului* și *împiedicarea* sau *rânduirea cuvintelor prin stări.*
În dezlegarea 1, *Ființa* sau *firea slovelor,* autorul face o clasificare a sunetelor în g l a s n i c e (*vocale*) și s o g l a s n i c e (*consoane*), adică î m p r e u n ă g l a s n i c e (cuvintele: *glasnice* și *neglasnice* le regăsim în nomenclatura slavonă) și apoi indică regula ortografică de folosire a *slovelor* în dezlegarea 2: *Pentru însemnarea tuturor slovelor.*

Vocalele, adică g l a s n i c e l e , cum le numește Eustatievici, sunt 18: ***a, ê, ï, i, o, Σ, ¨, u, ™, ü, æ, ß, õ, ç, √,¥, ´, å*** și se împart în:
a) s i n g u r g l a s n i c e (*independente*), în număr de 17: ***a, ê, ï, i, o, Σ, ¨, u, ™, ü, æ, ß, õ, ç, √,¥, å*** și
b) î m p r e u n a t g l a s n i c e sau î n j u g a t (*dependente*), aceasta fiind ierul: ´.
Vocalele, după D. E. Brașoveanul, se mai împart în:
a) l u n g i : ***i, ™, ß, Σ, ¥, u, å, æ***,
b) s c u r t e : ***ê, o, ¨***,
c) d e o bș t e (*comune*) : ***a, ï, ü,*** √, și
d) d e d o a o o r i g l ă s u i t o a r e (*diftongi*): ***aiÂ, êiÂ, üiÂ, oiÂ, ΣiÂ, ¨i Â, uiÂ, ™iÂ, åiÂ, æiÂ, üiÂ, a√, ê√, ï√, u, ü, å, õ, æ.***
Diaconovici-Loga își structurează lucrarea mult mai clar, având mai puține clasificări, acesta precizează în cap. I, *De întrebuințarea literilor*, reguli de folosire a literelor mari și mici, iar apoi face o încadrare a *vocalelor*, pe care le numește s u n ă t o a r e și a *consoanelor,* numite n e s u n ă t o a r e , indicând în același timp și regula ortografică de întrebuințare a fiecărei litere. Dacă Eustatievici folosește constant cuvântul s l o v ă , la fel și Radu Tempea, și niciodată corespondentul latinesc, l i t e r ă , Diaconovici întrebuințează permanent lexemul l i t e r ă în loc de *slovă,* înțelegând prin aceasta *sunet.*

Diaconovici –Loga recunoaște doar 15 s u n ă t o a r e (*vocale*): ***a, ê, ï, i, o, Σ, ¨, u, ™, ü, æ, ß, õ, ç,*** √, simplificând astfel alfabetul, și le împarte în: l i m p e d e (*clare*) : ***a, ê, ï, o, û***; n ă s o a s e (*nazale*) : ***ç, õ, ß*** și c e l e d o a o s u n ă t o a r e a s c u n s e (*diftongi*) : ***æ, ™, ü***. Diaconovici nu adoptă termenul neologic *diftong,* deși textul a apărut în 1818, cu mult după *Gramatica* lui Brașoveanul.

O altă diferență între cele două lucrări o regăsim în faptul că Diaconovici-Loga nu include literele**: *q, † ¥, ´,*** în alfabet, însă precizează că primele două se folosesc în cadrul bisericii și la pashalie, iar celelalte două doar la pashalie: ”Afară de acestea mai sînt *Q, † ,¥, ´*, dintre care

BDD-A25623 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:35 UTC)

cele doao dintâiu în numărul besericesc şi la pashalie, iară cele doao de pre urmă numai la pashalie se întrebuinţează." (*Orthografia* lui Loga, p. 6); **"**se întrebuinţează numai la Pashalíe, însă slovenii şi cetesc cu dânsul" (p. 11). Pe litera ***å*** Loga o consideră, alături de ***æ***, c e l e d o a o s u n ă t o a r e a s c u n s e (*sonore latente*) (*Orthografia* lui Loga, p. 14).

În plus, D. E. Brașoveanul consideră litera ***õ*** ca fiind una dintre *diftonghii aleși*, despre care spune că "a să despărți sau a să deșcheia nu pot, stînd întru puterea uniia glasnice" (*Gramatica* lui D. E. Brașoveanul, p. 13), în timp ce Constantin Diaconovici-Loga o numește vocală *năsoasă*, deoarece spune autorul că "litera *[î]* (*õ*) mai vârtos înaintea lui *[n]* (*n*) stă şi se scrie în cuvintele româneşti purcese de la limba latinească, unde se scriiau cu *[e]*, deci stând înainte de *[n]* pururea prin nas dă respunderea tonului, p.e.: *vântu (võ'ntÁ)*, vine de la *ventus (vê'ntÁs)" (Orthografia* lui Loga, p. 13*)*. De asemenea, Brașoveanu precizează că ***õ*** este formată din ***în*** și ***az*** și se citește "prin scurtarea cea purcezătoare din ceriul gurii", p. 14).

D. E. Brașoveanul operează cu calcul lingvistic, c e l e d e d o a o o r i g l ă s u i t o a r e , lângă care adaugă echivalentul neologic, d i f t o n g h i (cuvântul - d i f t h o n g i - este folosit și de Văcărescu în *Observații*, 1787). Aceștia sunt de trei feluri: a l e ș i : ***u, ü, õ, æ, å,*** o s e b i ț i : ***aiÂ, êiÂ, üÂ, oiÂ, ΣiÂ, ¨i Â, uiÂ, ™iÂ, åiÂ, æiÂ,*** și n e o s e b i ț i : ***a√, ê√, ï√***.

În ceea ce privește *consoanele*, D. E. Brașoveanul le numește s o g l a s n i c e , și le clasifică în:

a) j u m ă t a t e d e g l a s n i c e (*sonore*), adică cele care "dau mai mult glas" (p. 14): ***Ω, z, q, l, m, n, r, s, c, ç, ,, w, Ù, π*** și

b) n e g l a s n i c e (*surde*), adică cele ce dau "mai puțin glas" (p. 14): ***b, v, g, d, k, p, t, f, f, x, !***

Diaconovici-Loga le numește n e s u n ă t o a r e (24 la număr) și le împarte în: b u z o a s e (*labiale*) : ***b, r, m, v, f;*** d i n ț o a s e *(dentalele, prepalatale):* ***s, j, c, Ù, π, ,, w, ç, Ω, ! ;*** l i m b o a s e *(lingualele):* ***t, d, f , w;*** g â t o a s e (*guturale*) : ***g, k, x*** (*postpalatale*).

Litera ***Q*** nu este prinsă în textul lui Loga, întrucât **dz** era o particularitate în limba veche și în unele subdialecte dacoromâne și autorul preferă folosirea fricativei sonore **z** în locul acesteia.

Brașoveanul mai face o clasificare a consoanelor în:

a) s c h i m b ă t o a r e : cuvintele care se termină în ***k*** se schimbă în ***ç, d*** în ***j, g*** în ***!, t*** în ***c, s*** în ***,*** și ***w, j*** în ***d,***

b) d o a o f e l u r i : ***j, Ù, π,***

c) s t r e i n e : ***q, Ù, π. f,***

d) î n s u ș o s e b i t o a r e : ***!.***.

În ceea ce privește regulile de folosire a slovelor, Brașoveanul le cuprinde în dezlegarea 2: *Pentru însemnarea tuturor slovelor,* spre deosebire de Constantin Diaconovici-Loga, care le precizează în cadrul clasificării vocalelor și consoanelor.

În cele ce urmează vom încerca să evidențiem deosebirile dintre reguli fonetice enunțate de cei doi autori.

Pentru slova ***a,*** Brașoveanul precizează că se scrie la sfârșitul cuvintelor, iar în cuvintele grecești se pune ***å*** foarte des. Loga adaugă că se mai folosește uneori și în cuvintele străine și că este cea care oferă accent silabei.

"*a.* Întru cuvintele grecești, în locul slovei aceștiia *å* se scrie foarte des, și mai vârtos la sfârșitul cuvintelor, precum: *fïlológïa."* (*Gramatica* lui D. E. Brașoveanul, p. 15).

"a (*a*) Se pune cerându-se un ton ce se produce cu întâia căscătură a gurii, p.e. *vás (vás), pár (pár), sác (sák).* Aşijderea: *[a]* **(*a*)** se mai pune la cuvintele cele streine, p.e. *Gheografía (Geograf'a), Eμneas (Eμμneas)".* (*Orthografia* lui Loga, p. 9)

BDD-A25623 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:35 UTC)

O altă deosebire o aflăm la stabilirea valorii fonetice a slovei ***v,*** pe care Brașoveanul o înlocuiește cu √ în cuvintele de origine grecească, dar și de alte origini. Loga atrage atenția asupra confuziei care se creează între *b, p, m,* așa cum face distincție între *v* și *f*, între *Ω* cu ‼ ori *w* cu *t* și *f*. În privința lui √**,** Loga nu ne lămurește care ar fi valoarea fonetică pe care i-o acordă, ci doar că se notează numai în cuvinte străine și la Pashalie, deducând că ar avea valorile: ***[i]*** și ***[v]*** doar din exemplele oferite: *Evghénie (EÊ√gêñiê), Eghipet (EÊg√pêt), mirul (m√¢rÁl).* (*Orthografie*, p. 11), însă în *Gramatica* din 1828, Loga precizează foarte clar valorile acesteia, adică îi atribuie valoarea ***[i]*** când formează sigură silabă sau când urmează după o consoană (*i-postas, Eghi-pet*) și îi mai atribuie valoarea de ***[v]*** când este însoțită de o vocală (*Evanghelie, Vachint*), (*Gramatica* lui Loga p. 41).

"[b] (*b*) de *[p]* (*p*) şi de *[m]* (*m*), că alta stă a zice *baba (baba),* alta *papa (papa)*, şi iar alta *mama (mama).* Aşa drept vei respunde: *Eu am văzut pre Papa de la Roma*, iar nu: *Eu am văzut pre baba de la Roma ".* (*Orthografia* lui Loga, p. 16).

"În cuvintele cele grecești și alte streine trebuite întru dialectul cel rumânesc, în loc de *v* să scrie √*;* în loc de pildă: *ê√laviê, Pa√êl."* (*Gramatica* lui D. E. Brașoveanul, p. 15).

Dacă Brașoveanul nu oferă exemple pentru toate regulile fonetice enunțate, Loga este foarte generos în explicații mult mai clare însoțite de cel puțin trei exemple. Dascălul bănățean indică, de asemenea, mai multe situații de folosire a *literei* ***Σ***, aceasta punându-se la începutul cuvântului, în cuvintele aflate în cazul genitiv sau dativ la plural, când se află la mijlocul numelor străine, dar și românești, în celelalte cazuri se folosește *o*:

"o *(Σ)* se pune:

a) La începutul cuvâtului, fie românesc sau strein. p.e: *Ostáş (Σ'stá,), Otócar (ΣÊtókar).*
b) În ghenitivul şi dátivul numărului multoratec, p.e: *a fráţilor (aÊ frácilΣr), a nepoatelor (aÊ nêpótêΣr)* sau *fráţilor (frácilΣr), nepoatelor (nêpótêlΣr).*
v) În mijlocul numelor streine, precum şi a numelor româneşti, având înaintea sa sunătoare litără, precum: *Sión (SïΣ'n), faraón (faraΣ'n), zíoa (z/'Σa).*
Însamnă: *[o]* ***(Σ)*** stă îmbinat din *[oo]*, de unde urmează că *[o]* ***(Σ)*** stă atâta cât *[o]* **(*o*)** lung.
o (*o*) În toate celelalte întâmplări se scrie precum: *pórt (pórt), vóstru (vóstrÁ)."* (*Orthografia* lui Loga, p. 11).

Eustatievici face distincție între ***i*** și ***ï,*** precizând că slova *i* se pune după o consoană, la început și "oriunde să scrie", iar *ï* se pune după o vocală, în timp ce Diaconovici-Loga e de părere că *ï* se pune înaintea unei vocale adaugând, pe lângă mențiunile foarte puține pe care le face Brașoveanul, și faptul că *i* se întrebuințează și după slova *ï* când se formează articolul hotărât *("Punese [i] (i˘) scurt încă şi după [ï] cu care însoţindu-se face pre articulul numelor, precum: prún (prún), prúnii (prúnïi˘) a besevricii (a bês™'riçïi˘)*", *Orthografi*a lui Loga, p. 11), nu doar după consoană, așa cum ne spune Brașoveanul (la p. 15). Loga precizează că ***i*** se folosește și la sfârșitul substantivelor nearticulate ("*La numele înfiinţetoare sau substantive; luându-se acestea fără hotărâre, p. e. Oameni („µameniÂ), pómi (pómiÂ)", Orthografía* lui Loga, p. 10), și la sfârșitul adjectivelor care sunt precedate de substantivul determinat ("*La numele însuşitoare sau adective punându-se după nume înfiinţetoariu, p.e. pómii vérzi (pómïi˘vêryzi˘), vásele lárgi (vásêlê lár¡i˘)" Orthografi*a lui Loga, p. 11), și la verbele de persoana a II-a ("*La a doaa persoană a verburilor în numărul singuratec şi multoratec., p. e: Tu cânţi (tÁ kåΔnci˘), vói cântáţi (vóiÂ kåntáci˘), tù cântáşi (tÁ kåΔntá,i˘), voi cântărăţi (vói˘ kåntárßci˘)", Orthografia* lui Loga, p. 11), la începutul și mijlocul cuvintelor românești, dar și în cuvintele de origine greacă care erau scrise cu *å,* în română se scriu cu *i* ("*la începutul şi la mijlocul*

BDD-A25623 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:35 UTC)

cuvintelor româneşti, p. e. Inimă (i∞nimß), trimís (trimís). Aşijderea, în cuvintele cele streine de la greci purcese unde acolo scriindu-se cu [ia] (å), în limba românească se scriu cu [i] (i), precum: Ilíe (IÊliê), Iisus (ÛÊisÁs)", Orthografía lui Loga, p. 10).

Loga nu împărtășește aceeași opinie cu Brașoveanul în ceea ce privește folosirea slovei *ü*, primul indicând utilizarea ei atât la început de cuvânt, cât și la sfârșitul cuvintelor, dar și pentru a deosebi singularul de plural, precum: *"călătoΔriu (kßlßtórü˘) (unul), călătoΔri (kßlßtóri˘) (mai mulţi)"*, (*Orthografi*a lui Loga, p. 15), Eustatievici însă, precizează doar că *ü* nu se pune la începutul cuvintelor.

Cât despre slova ™, Eustatievici menționează că nu se pune la începutul cuvintelor, la fel cum nu se pun nici slovele ***ü, å, õ,*** în timp ce Loga face mai multe precizări privind slova iati. Acestei slove i se atribuie rar valoarea ***[e]*** când se află la mijlocul cuvintelor, dar poate avea și valoarea ***[ea]*** la cuvintele feminine articulate, care la forma nearticulată se termină în *[e]*, și, de asemenea, are valoarea ***[ea]*** la imperfectul verbului. Însă, Loga atrage atenția că atunci când este precedată de o vocală se pune ***å*** (ia), nu ™ (ea) (*Orthografi*a lui Loga, p. 15).

Constantin Diaconovici-Loga este mult mai explicit și încearcă să enumere cât mai multe situații de utilizare a slovelor chirilice, cât și excepțiile de la regulă.

Din *Gramatica* lui Eustatievici lipsesc regulile de despărțire în silabe.

În ceea ce privește "întrebuințarea semnelor" se remarcă multe diferențe între cele două texte. Această zonă este organizată de Eustatievici în două părți: *Pentru lovirea sau înălțarea glasului* și *Pentru împiedecarea sau rînduirea cuvintelor prin stări*, iar Loga își numește capitolul: *Întrebuințarea semnelor.* Loga remarcă foarte bine că există semne care sunt specifice cuvintelor și se pun la cuvinte și semne care se pun în cadrul propozițiilor.

Autorul *Gramaticii* identifică zece semne *pentru lovirea sau înălțarea glasului:*

a) oxia, adecă ascuțită înălțare (*accentul ascuțit*),
b) varia, grea apăsare (*accentul grav*)
c) perispoméni sau împrejur încovăiere (*accent circumflex*),
d) macrà sau dungă lungă (*pronunțarea lungă a vocalei*),
e) vrahia, dunga scurtă sau încovoiată (*pronunțarea scurtă a vocalei*) ,
f) dasia, suflarea grosă (" plăcută îngroșare" a pronunției, adică *spirit aspru*),
g) psilì, suflarea supțire (" lină supțiere" a pronunției, adică *spirit lin*),
h) apóstrof, întoarecere,
i) eric sau ir mititel (se pune deasupra consoanei de la mijlocul cuvântului, "arătând cum lepădată este slova aceasta ˝")
j) páerc sau ir pe urmă (se pune deasupra consoanei de la sfârșitul cuvântului, "arătând lepădarea slovei aceștiia *ß*").

În plus față de Loga, Eustatievici Brașoveanul recunoaște încă patru semne, și anume: perispoméni sau împrejur încovăiere (titla), macrà sau dungă lungă, eric sau ir mititel, páeric sau ir pe urmă, noțiunea de *titlă* fiind utilizată mai târziu de Loga în *Gramatica* de la 1822.

Eustatievici adaugă fiecărui metatermen nou introdus și modelul calchiat, însă Loga renunță a mai indica modelul copiat, excepție făcând doar cuvântul *dasia* căruia îi adaugă sinonimul: *micşurătoarea.* Loga menționează de *titlă* în *Gramatica* din 1828. Dacă Eustatievici numește *psilì* semnul care reprezintă "suflarea cea supțire întru începutul tuturor zicerilor ce se încep de la glasnică, asemine întru multe evreiești și grecești, precum: *aμrma*") (p. [21/20r]), Loga o numește *iso* și se pune la " începutul cuvântului" (p. 22)

În *Pentru împiedecarea sau rînduirea cuvintelor prin stări,* Eustatievici recunoaște 8 semne:

a) dunga [/] (*bara oblică)*
b) împiedecarea sau jumătat de soroacă [,] (*virgula*)

BDD-A25623 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:35 UTC)

c) doao împunsuri sau doao soroci [;] (*punct și virgulă*)
d) întreagă împunsură sau soroacă[.] (*punct*)
e) împreunătoarea sau unitoarea [- sau =] (*linia de despărțire*)
f) semnul întrebării [;]. De remarcat este faptul că Eustatievici reprezintă semnul întrebării prin *punct și virgulă* și așa apare peste tot în text (notă de subsol, N. A. Ursu în *Gramatica rumânească*, D. E. Brașoveanul p. 24)
g) semnul cel de mirare [!] (*semnul exclamării*)
h) semnul cel de osebire și de despărțire sau lepădare (*[]* sau */::/, ()*) - (*parenteze rotude/pătrate*).

Iar Loga identifică 13 semne care se pun în propoziții (*La închieturi*). În plus față de *Gramatica* lui Eustatievici, Loga adaugă:

a) doao puncturi sau colon [:] (*două puncte*)
b) semnul cugetării [-] (*linia de pauză*)
c) semnul linsérii [’] (*apostrof*)
d) parágraful [&]
e) aducătoare [„”] (*ghilimele*)
f) arătătoarea sau asterisc [*]. Și exclude *dunga* (bara oblică) din clasificare.

Virgula este numită de Loga opritoarea sau comma, *punct și virgula* este numită opritoarea punctată sau semicolon, *semnul întrebării* este întrebătoriul semn, *semnul exclamării* este chemătorul semn sau minunătoarea, *parentezele* sunt cuprinzătoarea sau parentesul.

În concluzie, este evident faptul că cele două lucrări au puține puncte comune, remarcându-se rapiditatea cu care a evoluat cercetarea în domeniul lingvisticii românești. Dacă lucrarea lui D. E. Brașoveanul conține o terminologie gramaticală calchiată în întregime după modelele străine, cuprinde neologisme de origine slavonă, neogreacă, în lucrarea de la 1818, Constantin Diaconovici-Loga încearcă să se desprindă de influența slavonă, cuprinzând multe neologisme de origine latină, dar și numeroase calcuri.

BIBLIOGRAPHY

MARCU, MIHAELA; IORGULESCU, ALEXANDRA, *Împrumuturi și calcuri în terminologia gramaticii lui Constantin Diaconovici Loga*, în *Annales Universitatis Apulensis, Series Philologica*, 7, tom 1, 2006.

ISTRATE, GAVRIL, *Limba română literară. Studii și articole*, Editura Minerva, București, 1970.

GHEȚIE, ION/ CHIVU, GHEORGHE (coord.), *Contribuţii la istoria limbii române literare. Secolul al XVIII- lea (1688- 1780)*, Editura Clusium, Bucureşti, 2000.

MARCU, MIHAELA, *Evoluţia terminologiei gramaticale româneşti în perioada 1757-1877*, Editura Universitaria, Craiova, 2005.

BDD-A25623 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:35 UTC)